

BIULETYN URBACT

styczeń 2010

#3

Fot. Archiwum UM Ruda Śląska

Ruda Śląska - partner w projekcie RegGov

European Union
European Regional Development Fund

Connecting cities
Building successes

Biuletyn URBACT nr 3 – styczeń 2010

Poniżej trzecie wydanie biuletynu URBACT, który co miesiąc informuje Państwa o aktualnościach związanych z Programem oraz ciekawostkach z europejskich miast.

Z bliska:

Dylematy w zintegrowanych lokalnych programach rewitalizacyjnych

Streszczenie analizy Ivana Tosics, eksperta wiodącego Grupy Roboczej [NODUS](#)

“Nowa generacja” zintegrowanych lokalnych programów rewitalizacyjnych ma na celu poprawę jakości obszarów zdegradowanych poprzez kompleksowe i multisektorowe działania, które obejmują nie tylko zagadnienia materialne i społeczne, lecz również cały szereg kwestii związanych z zarządzaniem. Jednakże, oprócz ogólnego zrozumienia, do rozważenia pozostają dwie poważne kwestie:

Czy działania powinny być skierowane do obszarów zdegradowanych czy nie?

Jeden z dylematów zintegrowanej odnowy miejskiej jest związany z racjonalnością i wartością tego typu działań. Ich zwolennicy twierdzą, że pomimo ogromnej wagi ogólnych programów zwalczających biedę, to bezpośrednie działania w najbardziej zaniedbanych dzielnicach mają podstawowe znaczenie. Takie działania są potrzebne, aby wyrównywać niepowodzenia rynkowe (kapitał stara się unikać kłopotliwych okolic) i wzmocnić mieszkańców, poprawiając ich dostęp do głównego rynku pracy i innych instytucji funkcjonujących w społeczności.

Są jednak silni adwersarze takiego typu działań, patrzący z szerszej perspektywy, argumentujący, że takie metody po prostu „przesuwają” problemy pomiędzy dzielnicami. Podkreślają oni, że działania ograniczone do małych obszarów są dobre jedynie, gdy główne problemy okolicy

są związane z charakterystyką materialną (np. niszczącymi budynkami i/lub przestrzenią publiczną). Jeśli problemy w przeważającej mierze mają charakter społeczny lub związany z zatrudnieniem, działania nie powinny bazować na tym obszarze. Ten pogląd jednakże jest osłabiany przez fakt, że polityki horyzontalne bardzo często nie "sięgają" najbardziej marginalizowanych grup społecznych – tych żyjących w najbardziej zdegradowanych okolicach.

Nie trzeba wspominać, że dylemat racjonalności działań ograniczanych do małych obszarów nie jest rozstrzygający, żaden z przeciwnych sobie punktów widzenia nie jest całościowo akceptowalny, a wszystkie kontrargumenty podnoszone w debacie są prawdziwe w pewnym zakresie (dla każdego z argumentów jest możliwe znalezienie konkretnych przypadków, które „udowadniają” tezę).

Jak zmierzyć się z jednostronną strukturą społeczną w obszarach zdegradowanych?

Kolejny dylemat odnosi się do kompozycji społecznej mieszkańców obszarów zdegradowanych. Zgodnie z ostatnio bardzo modną metodą „social-mix” najbardziej zdegradowane obszary nie mogą być ulepszone na dłuższą metę jeśli nie zajdzie zmiana w lokalnej strukturze społecznej, tzn. nie zostanie ona urozmaicona za pomocą wymiany części mieszkańców o niskim statusie na nowych, z wyższym statusem. Rosnąca popularność metod „social-mix” napotyka jednakże problemy z limitem zintegrowanych działań w szczególnie zdegradowanych obszarach. Zgodnie z wynikami badań holenderskich idea przyciągania zamożniejszych mieszkańców do takich okolic nie działa. Kolejnym problemem jest to, że potrzeba dłuższego czasu aż rozwinię się prawdziwa komunikacja pomiędzy przedstawicielami różnych warstw społecznych w tej samej okolicy. Projekty zawierające „social-mix”, jeśli nie są stosowane ostrożnie i w powiązaniu z innymi działaniami publicznymi, mogą prowadzić do gentryfikacji, stojącej w ostrej opozycji ze społecznymi celami polityki mieszkaniowej.

Podczas gdy we wszystkich krajach zachodnich trwają dyskusje na temat “social-mix”, temat ten jest prawie niezauważalny w krajach postkomunistycznych. Jedną z przyczyn tej różnicy jest fakt, że wielkie osiedla mieszkaniowe i zaniedbane części centrów miast nie są jeszcze tak podzielone jak w wielu krajach zachodnich. Jednakże, jest jeszcze jedna przyczyna. W krajach postkomunistycznych społeczne zasoby mieszkaniowe są bardzo ograniczone (stare zostały sprywatyzowane, nowe nie są budowane), tak więc znalezienie mieszkania socjalnego dla osób wykluczonych jest prawie niemożliwe, a integrowanie ich w już istniejących sąsiedztwach – bardzo trudne, ze względu na bardzo silne tendencje wykluczenia wśród większości społeczeństwa.

Związek pomiędzy ujęciem terytorialnym i charakterem społecznym działań rewitalizacyjnych

Pomimo, że okazuje się, że nie ma jasnych odpowiedzi na dylematy rewitalizacji w świetle działań horyzontalnych lub ograniczonych do małego obszaru oraz w jakim stopniu metoda „social-mix” jest w ogóle potrzebna, wspólna analiza tej tematyki prowadzi nas do kilku ważnych wniosków.

Miejskie działania rewitalizacyjne nigdy nie powinny się ograniczać do niewielkich obszarów – nawet w przypadkach, kiedy większość działań koncentruje się na wybranych aspektach, należy wiedzieć, że niektóre typy problemów (jak np. zatrudnienie, edukacja, ochrona zdrowia) nie mogą być

rozwiązywane wyłącznie na bazie małych obszarów i dlatego potrzebują działań o znacznie szerszym zasięgu terytorialnym.

Im silniejszy jest podział społeczno-przestrzenny na danym terenie, tym bardziej potrzebne są działania typu "social-mix". Jednakże, aby zminimalizować skutki uboczne, takie działania powinny być planowane w szerszej skali terytorialnej (np. miasto-region). To również oznacza, że działania nie powinny się ograniczać do obszarów problemowych, a monitoring rezultatów powinien być prowadzony w całym szerokim zasięgu terytorialnym.

W optymalnym scenariuszu zarówno działania ograniczone do małych obszarów jak i horyzontalne powinny być podejmowane w ramach szerszej strategii rewitalizacyjnej, obejmującej zasięgiem cały obszar miasta. Taka strategia powinna zawierać długoterminową perspektywę gospodarczych, środowiskowych i społecznych aspektów rozwoju całego miasta i powinny tworzyć podstawę wszelkich działań.

[Cały artykuł można przeczytać tu](#)

Reportaż:

Aktywizacja międzypokoleniowa: korzystanie z doświadczeń miast podczas dorocznej konferencji URBACT w Sztokholmie

Z raportu z warsztatów napisanego przez [Ulf Hägglund](#)

Ponad 320 osób uczestniczyło w dorocznej konferencji URBACT w Sztokholmie 25 listopada ubiegłego roku, podczas której partnerzy [projektów URBACT](#) dyskutowali o [wyzwaniach zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju miejskiego](#) w kontekście kryzysu gospodarczego i niepewności związanej ze stanem środowiska naturalnego.

Interaktywne warsztaty tematyczne skupione były na innowacji i kreatywności, kapitale ludzkim & przedsiębiorczości, miastach w obliczu zmian demograficznych, zachowaniu lub tworzeniu tożsamości miejskiej, modelach zarządzania, rewitalizacji terenów zdegradowanych, wdrażaniu Karty Lipskiej oraz odpowiedziach miast na kryzys gospodarczy.

Poniżej kilka wniosków z warsztatu tematycznego „Active Inclusion”.

Celem warsztatu było znalezienie wspólnego mianownika dla wniosków płynących z realizacji trzech projektów URBACT: [My Generation](#), [Active Age](#) i [CoNet](#) oraz zaangażowanie uczestników w debatę.

Aby zmaksymalizować interakcje i uniknąć „uśmiercenia przez powerpoint”, sesja była zobrazowana pojedynczym slajdem, pokazującym metodykę trzech sieci. Działania podejmowane przez sieci zostały naniesione na „mapę” na slajdzie. Poniżej można znaleźć prezentację pięciu z tych działań.

Andrea Moreira Santos z *My Generation* mówiła o “Ulicznej Piłce Nożnej”, która w Birmingham i Glasgow jest wykorzystywana do integrowania młodzieży i rodzin. Poprzez uczestnictwo w dobrze znanej, łatwej formie aktywności w znanym sobie otoczeniu animatorom udało się zaangażować wielu uczestników – nie tylko chłopców – z okolicy. Rozwijanie prostych umiejętności i zaangażowanie zespołowe rozwija zdolność do wpływania na własny los w późniejszym okresie – staranie o staż lub nawet pracę.

Fiorenza Deriu zaprezentowała trzy działania sieci **Active Age**. Na szczycie listy znajdowało się „Dziadkowie i Internet” Fundacji Cyfrowy Świat (Fondazione Mondo Digitale) z Rzymu. To ciekawy eksperyment pokazujący, jak wykluczenie cyfrowe dotyczące starsze osoby może być przezwyciężone przez wykorzystanie metod międzypokoleniowej wymiany. Uczniowie wielu szkół podstawowych i gimnazjalnych, ulokowanych w różnych częściach Rzymu, zostali zaangażowani jako nauczyciele w projekcie mającym na celu poprawę umiejętności starszych ludzi w posługiwaniu się nowoczesną technologią. Ten projekt jest uznawany za duży sukces.

Pani Deriu opowiadała też o działaniu “Wolontariusze-seniorzy doradcami młodych przedsiębiorców”, SECOT, Sewilla.

To bardzo ciekawe doświadczenie pozwalające osobom, które już zakończyły karierę zawodową zaangażować się w wolnym czasie w doradztwo biznesowe, sprzyjając tym samym aktywnemu starzeniu się społeczeństwa. Celem projektu jest wzmacnianie relacji pomiędzy osobami starszymi i młodymi pokoleniami. Właściwie to wolontariusze-seniorzy oferują swój czas i doświadczenie w tworzeniu małych firm młodym osobom zagrożonym trudnościami lub nawet wykluczeniem społecznym.

Samira Hack z CoNet przedstawiła projekt “Mały Zielony Dom” z Malmö. Polega on na stworzeniu miejsca spotkań, zbudowanego przez młodych ludzi dla młodych ludzi w celu angażowania młodzieży w dzielnicy Fosie w Malmö. Mały Zielony Domek zbudowano by dać młodzieży, w większości migrantom, miejsce do spędzania czasu wolnego i w ten sposób trzymać ich z daleka od „ulicy”. Domek nie jest jedynie miejscem spotkań, ma również wyposażenie studia radiowego, nagraniowego i montażowego. Domek chce angażować młodzież i wzmacniać ich uczestnictwo w społeczności. Ma łamać bariery – pomiędzy religiami, kulturami i konfliktami, budując zaufanie i szacunek. Zaangażowanie (młodej osoby) w działalność Małego Zielonego Domku może również w przyszłości doprowadzić do zarządzania różnymi projektami i pracą z młodymi w charakterze pracodawcy. To była bardzo żywa prezentacja, pokazująca wielką pasję.

Ostatni przykład przedstawił **Ulf Hägglund z My Generation** z Antwerpii: „C-Stick”. W latach 2006-2007 „JES”, organizacja non-profit zajmująca się tworzeniem równych szans dla młodych ludzi i ich aktywne uczestniczenie w społeczeństwie, realizowała projekt „C-stick”. C-stick jest centralną

bazą danych, gdzie młodzi ludzie mogą pozyskiwać i „przechowywać” wszystkie rodzaje potrzebnych informacji. Daje im to ramy planowania rozwoju osobistego i zawiera też narzędzie przygotowywania odpowiedniego CV w szybki i prosty sposób. W projekcie główny nacisk kładzie się na identyfikację i rozwój kluczowych atutów. Portfolio było tworzone i zachowywane na pamięciach przenośnych USB, mając dodatkowe zalety: po pierwsze może być stale uaktualniane. Poza tym jest również namacalnym narzędziem dla młodzieży, które mogą mieć stale przy sobie, w przeciwieństwie do portfolio na stronie internetowej. Jednakże przenośne portfolio jest też podłączone do Internetu poprzez serwer, aby trzymać tam zapasową kopię danych. Jest również powiązane z systemem administracyjnym, za pomocą którego nauczyciele przesyłają pliki lub testy oceny kompetencji do swoich uczniów.

Ostatnia wiadomość:

Po ożywionej dyskusji, słowo końcowe wygłosił Robert Arnkil, ekspert wiodący sieci *My Generation* i promotor obrazowania Aktywnego Włączenia (Active Inclusion). Zgodnie z nim, historie i przykłady dzisiaj przedstawione powinny być przekazami o zmianach kulturowych; i nawet jeśli nie dzieją się one w ciągu jednej nocy, nawet jeśli nie da się łatwo wdrażać wszystkich przykładów lokalnie, to proces już się rozpoczął!

[Więcej na ten temat](#)

URBAKTUALNOŚCI:

24 stycznia 2010 szesnaście nowych projektów URBACT zostało zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący Programu.

Te projekty rozpoczną teraz Fazę Rozwojową i dokończą proces kompletowania partnerstwa. Jeśli chcecie Państwo dołączyć do któregoś z nich, prosimy o kontakt z Partnerem Wiodącym.

Poniżej opisy nowych projektów:

Nazwa projektu	Problematyka	Wstępne partnerstwo (do rozszerzenia w czasie fazy rozwojowej)
Active Travel Network	Rozwiązywanie problemów transportowych poprzez promocję chodzenia pieszo i jazdy rowerem w małych i średnich miastach	Weiz (AT) – Partner Wiodący Novara (IT) Sebes (RO) Dundee (UK) Radzionków (PL)

Bring Up	Metody zintegrowanych polityk w celu walki z efektami kryzysu, ze szczególnym uwzględnieniem zintegrowanych rozwiązań miejskich i przestrzennych w obszarach problemowych z mało dynamicznym rynkiem nieruchomości	Communauté Urbaine de Dunkerque (FR) - Partner Wiodący Bärnbach (AT) Sosnowiec (PL) Jöhvi (EE) Asti (IT)
CASH	Zrównoważona odnowa zasobów mieszkaniowych w kontekście redukcji energochłonności w istniejących budynkach	Echirolles (FR) - Partner Wiodący Frankfurt (DE) Bridgens County Borough (UK) Ptolemaida (EL) Yambol (BG)
ESIMEC	Walka z efektami kryzysu w miastach średniej wielkości poprzez definiowanie innowacyjnych strategii przyciągania inwestycji, promocji przedsiębiorczości i rozwoju gospodarki opartej na wiedzy	Basingstoke and Deane Borough Council (UK) - Partner Wiodący Communauté d'Agglomération du Grand Besançon (FR) Albacete (ES) Charleroi (BE) Bistrita (RO)
EVUE	Zintegrowane i zrównoważone strategie promocji wykorzystywania samochodów elektrycznych w miastach	Westminster (UK) - Partner Wiodący Zografou (EL) Stockholm (SE) Frankfurt (DE) Suceava (RO)
Historicentres Net	Zintegrowane metody zrównoważonego zarządzania historycznymi centrami miast	Faenza (IT) - Partner Wiodący Pézenas (FR) Melissa (IT) Corfu (EL) Schwäbisch Gmünd (DE)
InteGROW	Zintegrowane strategie integracji społecznej młodych ludzi zagrożonych wykluczeniem	Consortium Red Local (ES) - Partner Wiodący Pescara (IT) Sundsvalls (SE) Medias (RO) Zefyri (EL)
LINKS	Podnoszenie jakości substancji mieszkaniowej historycznych centrów miast w świetle poprawy otoczenia i warunków życia zachowując dziedzictwo miejskie	Bayonne (FR) - Partner Wiodący Delft (NL) Veria (EL) Formigine (IT)

		Almería (ES)
OP-ACT	Wyzwania "kurczących się miast" w powiązaniu ze zmianami demograficznymi, zaawansowana deindustrializacją i kryzysem	Leoben (AT) - Partner Wiodący Motril (ES) Ancona (IT) Medias (RO) Notodden (NO)
Roma-Net	Poprawa integracji społeczności Romskiej poprzez lepszy dostęp do podstawowych usług, aktywizację na rynku pracy, edukację i programy samopomocy.	Budapest (HU) - Partner Wiodący Udine (IT) Heraklion (EL) Karviná (CZ) Amadora (PT)
SURE	Dywersyfikacja lokalnej gospodarki w obszarach zdegradowanych w miastach średniej wielkości poprzez wypracowanie modelu zintegrowanej socjoekonomicznej rewitalizacji miejskiej	Eger (HU) - Partner Wiodący Pori (FI) Dun Laoghaire Rathdown (IE) Alcobaça (PT) Larnaca (CY)
Together	Wykluczenie społeczne i dobrostan w miastach poprzez wypracowanie bliskiej współpracy pomiędzy władzami publicznymi, mieszkańcami i podmiotami prywatnymi (zasada współodpowiedzialności)	Mulhouse (FR) - Partner Wiodący Braine l'Alleud (BE) Covilha (PT) Salaspils (LV) Pergine Valsugana (IT)
URBENENERGY	Tworzenie zrównoważonego energooszczędnego otoczenia miejskiego poprzez wypracowanie zintegrowanych ram poprawy efektywności energetycznej i optymalnego wykorzystania źródeł energii odnawialnej	Avrig (RO) - Partner Wiodący Pyrgos (EL) Durham County Council (UK) Dve Mogili (BG) Tulln (AT)
Common Sense	Władze Wdrażające Programy Operacyjne współpracujące w promowaniu zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju miejskiego	Province of Gelderland (NL) - Partner Wiodący Region Wielkopolski (PL) Sicilia Region (IT) Tillväxtverket Swedish Agency for Economic and Regional Growth (SE)

Sha.Ke	Odnowa i rewitalizacja przestrzeni publicznych w zdegradowanych obszarach miejskich	University IUAV of Venice (IT) - Partner Wiodący Vienna University of Technology (AT) University of the Aegean (EL) Puglia Region (IT)
UrSEnE	Zrównoważone strategie efektywności energetycznej stosowane w rozwoju miejskim	Bucharest Technical University of Civil Engineering (RO) - Partner Wiodący Cesena (IT) 2nd district of Bucharest (RO) School of Engineering, Jonköping University (SW)

Dane kontaktowe Partnerów Wiodących można znaleźć tu

*Biuletyn jest materiałem przygotowywanym przez
Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT
na podstawie informacji przesyłanych przez Sekretariat Programu.*

Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT – Polska

tel. 061 633 50 61
fax: 061 633 50 60
email: info@urbact.pl
www.urbact.pl

Partnerzy Projektu

Instytut Rozwoju Miast

ul. Cieszyńska 2
30-015 Kraków
www.irm.krakow.pl

Związek Miast Polskich

ul. Robocza 46A
61-517 Poznań
www.zmp.poznan.pl

**Śląski Związek Gmin
i Powiatów**

ul. Stalmacha 17
40-058 Katowice
www.silesia.org.pl

European Union
European Regional Development Fund

Connecting cities
Building successes

